

62019CC0231

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA

PRIITA PIKAMÄEA

od 11. ožujka 2020. (1)

Predmet C-231/19

Blackrock Investment Management (UK) Limited

protiv

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Viši sud, Odjel za poreze i Chancery, Ujedinjena Kraljevina))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Porez na dodanu vrijednost (PDV) – Direktiva 2006/112/EZ – članak 135. stavak 1. točka (g) – Izuzetak za upravljanje posebnim investicijskim fondovima – Isporuka skupa usluga preko informatičke platforme – Jedinstvena isporuka – Društvo za upravljanje – Manjinski udjel posebnih investicijskih fondova”

1.

Sustav poreza na dodanu vrijednost (PDV) ponovno je podvrgnut testu novih tehnologija. Ovaj se put radi o umjetnoj inteligenciji na području ulaganja u kontekstu različitih vrsta investicijskih fondova.

2.

Upravljanje posebnim investicijskim fondovima (u daljnjem tekstu: PIF-ovi) izričito je izuzeto na temelju članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost (2). Upravljanje investicijskim fondovima koji nisu posebni investicijski fondovi (u daljnjem tekstu: fondovi koji nisu PIF-ovi) podliježe, naprotiv, tom porezu.

3.

Društvo BlackRock Investment Management (UK) Ltd. (u daljnjem tekstu: BlackRock) upravlja istovremeno PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi. Za to se koristi uslugama BlackRock Financial Management Inc (u daljnjem tekstu: BFMI) koji je društvo sa sjedištem u Sjedinjenim Američkim Državama koje pripada istoj grupi kao i BlackRock. BFMI rabi informatičku platformu nazvanu Aladdin (u daljnjem tekstu: Aladdin) koja nudi široku paletu usluga upravljanja ulaganjima, poput analize tržišta, praćenja izvedbe, procjene rizika, praćenja usklađenosti sa zakonodavstvom i provedbe trgovanja. S obzirom da je BFMI društvo američkog prava, BlackRock mora, u okviru mehanizma zamjene obveznika plaćanja poreza (3), sam platiti PDV koji se duguje na isporuke koje obavi BFMI.

4.

Glavni postupak vodi se između BlackRocka i Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (Uprava za poreze i carine, Ujedinjena Kraljevina, u daljnjem tekstu: porezna uprava) glede dodjele izuzeća predviđenog u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112. Budući da usluge upravljanja putem Aladdina BFMI pruža, bez razlike, PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi, postavlja se pitanje koji je porezni sustav primjenjiv na te usluge, uzimajući u obzir to izuzeće.

5.

Sud koji je uputio zahtjev, Upper Tribunal – Tax and Chancery Chamber (Viši sud, Odjel za poreze i Chancery, Ujedinjena Kraljevina), pita Sud smije li se i pod kojim uvjetima navedeno izuzeće dodijeliti uzimajući u obzir posebne okolnosti slučaja, to jest pružanje usluga upravljanja u korist svih vrsta fondova razmatranih zajedno, i to putem jedinstvene informatičke platforme.

I. Pravni okvir

A. Propisi Unije

6.

Sukladno članku 2. stavku 1. točki (c) Direktive 2006/112, PDV-u podliježe „isporuka usluga uz naknadu na teritoriju određene države članice koju obavlja porezni obveznik koji djeluje kao takav”.

7.

Članak 132. stavak 1. točka (f) navedene direktive glasi:

„Države članice dužne su izuzeti sljedeće transakcije:

[...]

(f)

isporuka usluga od strane nezavisnih grupa osoba koje obavljaju aktivnost koja je izuzeta od PDV-a ili u pogledu koje one nisu porezni obveznici, u svrhu pružanja svojim članovima usluga koje su izravno potrebne za obavljanje te aktivnosti, kada takve grupe od svojih članova potražuju samo točnu nadoknadu njihovog udjela u zajedničkim troškovima, pod uvjetom da takvo izuzeće ne uzrokuje narušavanje tržišnog natjecanja.”

8.

Na temelju članka 135. stavka 1. točke (g) navedene direktive:

„Države članice obvezne su izuzeti sljedeće transakcije:

[...]

(g)

upravljanje [PIF-ovima] u skladu s definicijom država članica;”

9.

Članak 135. stavak 1. točka (g) Direktive 2006/112, kojom je od 1. siječnja 2007. stavljena izvan

snage i zamijenjena Šesta direktiva Vijeća 77/388/EEZ od 17. svibnja 1977. o usklađivanju zakonodavstva država članica koja se odnose na poreze na promet - zajednički sustav poreza na dodanu vrijednost: jedinstvena osnovica za razrezivanje (SL 1977., L 145., str. 1., u daljnjem tekstu: Šesta direktiva), sastavljen je, u biti, istovjetno kao i članak 13. dio B točka (d) podtočka 6. Šeste direktive (4).

10.

Na temelju članka 194. Direktive 2006/112, u slučaju da pružatelj usluga nema poslovni nastan u državi članici u kojoj postoji obveza plaćanja PDV-a, države članice mogu predvidjeti primjenu mehanizma zamjene obveznika plaćanja poreza.

B. Propisi Ujedinjene Kraljevine

11.

Članak 31. stavak 1. Value Added Tax Act 1994 (Zakon o PDV-u iz 1994.) predviđa, među ostalim,:

„Isporuke robe i pružanje usluga izuzeti su ako odgovaraju aktualnom opisu u Prilogu 9. [...]”

12.

Prilog 9. navedenom zakonu spominje u stavku 9. grupi 5. „upravljanje” određenim brojem specificiranih investicijskih subjekata i vrsta fondova. Ti subjekti i fondovi su oni koji se u Ujedinjenoj Kraljevini moraju smatrati PIF-ovima.

II. Glavni postupak i prethodno pitanje

13.

BlackRock koristi se uslugama koje pruža BFMI, društvo iz iste grupe sa sjedištem u Sjedinjenim Državama. BlackRock se služi tim uslugama u okviru upravljanja i PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi. Primjenom mehanizma zamjene obveznika plaćanja poreza BlackRock je taj koji plaća PDV koji BFMI duguje po osnovi usluga koje je on pružio BlackRocku.

14.

Dana 2. svibnja 2012., BlackRock je od porezne uprave zatražio porezno mišljenje o tome, mogu li se u okviru upravljanja PIF-ovima korisnici Aladdinovih usluga izuzeti od PDV-a.

15.

Dana 24. srpnja 2013., BlackRock podnio je zahtjev za povrat PDV-a za razdoblje od 1. siječnja 2010. do 3. ožujka 2013.

16.

Dopisom od 30. kolovoza 2013. porezna uprava odbila je zahtjev za izuzeće kao i zahtjev za povrat.

17.

BlackRock podnio je tužbu pred First-tier Tribunal – Tax Chamber (Prvostupanjski sud, Odjel za poreze, Ujedinjena Kraljevina), koji je presudom od 15. kolovoza 2017. odbio tužbu. Taj je sud

smatrao, me?u ostalim, da usluge koje Aladdin pruža jesu usluge „upravljanja” koje su obuhva?ene izuze?ima predvi?enima u ?lanku 135. stavku 1. to?ki (g) Direktive 2006/112. Me?utim, primjena iznosa PDV?a razmjerno uslugama koje BFMI pružio samo u korist fondova koji nisu PIF?ovi nije mogu?e jer se te usluge pružaju jedinstveno i istovremeno za PIF?ove i za fondove koji nisu PIF?ovi. S obzirom da su fondovi koji nisu PIF?ovi predstavljali ve?inu fondova kojima upravlja BlackRock, kako s aspekta njihova broja tako i s aspekta njihove vrijednosti, na navedene fondove i PIF?ove valjalo je primijeniti jedinstvenu stopu. U tim je okolnostima to društvo podnijelo protiv ove presude pravni lijek sudu koji je uputio zahtjev.

18.

Sud koji je uputio zahtjev smatra da je odre?eni broj ?injenih okolnosti nesporan. Tako isti?e, kao prvo, da su u BlackRocku za upravljanje fondovima odgovorni upravitelji portfelja. Upravljanje portfeljem obuhva?a analizu, odlu?ivanje, provedbu trgovanja, namiru poslije trgovanja i poravnanje. Kao drugo, BlackRockove usluge upravljanja fondovima pružaju se putem Aladdina, platforme koja se sastoji od kombinacije hardvera, softvera i ljudskog rada. Osim toga, Aladdinove funkcije obuhva?aju cijeli investicijski ciklus. Upraviteljima portfelja Aladdin op?enito pruža analizu i pra?enje izvedbe i rizika koji pomažu u donošenju odluka o ulaganju, prati uskla?enost s propisima i omogu?uje upraviteljima portfelja BlackRocka da donesu odluke o trgovanju. Kao tre?e, društvo BlackRock upravlja i PIF?ovima i fondovima koji nisu PIF?ovi te se radi upravljanja svim tim fondovima koristi Aladdinovim uslugama upravljanja. Kao ?etvrto, ve?ina fondova kojima BlackRock pruža usluge upravljanja odgovara fondovima koji nisu PIF?ovi, kako u broj?anom pogledu tako i u pogledu vrijednosti imovine kojom se upravlja. Kao peto, BFMI pruža usluge upravljanja upraviteljima fondova koji nisu BlackRock i od kojih neki upravljaju uglavnom PIF?ovima.

19.

Sud koji je uputio zahtjev primje?uje da se postavlja pitanje, dopušta li ?lanak 135. stavak 1. to?ka (g) Direktive 2006/112 razmjernu raspodjelu naknade za jedinstvenu uslugu ovisno o njezinoj namjeni. U tom mu se pogledu pojavljuju dvije suprotne teze. Iako porezna uprava drži da su sve usluge Aladdina kojima se BlackRock koristi oporezive po osnovi PDV?a, jer to društvo ve?inom upravlja fondovima koji nisu PIF?ovi, navedeno društvo pak smatra da se njegovo korištenje Aladdinom treba u svakom slu?aju izuzeti glede usluga koje se koriste za PIF?ove, jer udio iznosa tih fondova u ukupnom iznosu fondova kojima se upravlja omogu?uje da se procijeni vrijednost istoga.

20.

U tom je pogledu, u svojoj presudi od 4. svibnja 2017., Komisija/Luksemburg (5), glede izuze?a predvi?enog u ?lanku 132. stavku 1. to?ki (f) Direktive 2006/112, Sud na?elno prihvatio razmjernu raspodjelu zasnovanu na namjeni iste isporuke usluga, to jest ovisno o tome je li ona namijenjena izuzetim elementima ili elementima koji podliježu PDV?u. Dakle, logi?no se postavlja pitanje važi li takva raspodjela tako?er u okviru drugih izuze?a, poput onih predvi?enih u ?lanku 135. stavku 1. to?ki (g) iste direktive. Me?utim, sud koji je uputio zahtjev mišljenja je da ta presuda ne pruža jasne naznake za ishod ovog postupka, jer izgleda da se razmjerna raspodjela u odnosu na izuze?e u slu?aju podjele troškova temelji na razlozima prakti?nosti, a ne na na?elu ili cilju.

21.

Tako sud koji je uputio zahtjev smatra da bi se u okviru primjene ?lanka 135. stavka 1. to?ke (g) Direktive 2006/112, možda mogao prihvatiti pristup kojim bi se dopustilo da se naknada za jedinstvenu isporuku usluga upravljanja razmjerno raspodijeli izme?u usluga namijenjenih

upravljanju PIF-ovima i onih namijenjenih upravljanju fondovima koji nisu PIF-ovi. Ipak, on dvoji o odnosu tog pristupa i rješenja prema kojem se jedinstvene isporuke ili usluge moraju oporezivati ovisno o uporabi kojoj su u prevladavajućoj mjeri ili uglavnom namijenjene.

22.

Sud koji je uputio zahtjev smatra slijedom toga da u okolnostima u kojima se rabe usluge za upravljanje kako PIF-ovima tako i fondovima koji nisu PIF-ovi, on ne može sa sigurnošću utvrditi, kako treba ispravno protumačiti članak 135. stavak 1. točke (g) Direktive 2006/112 što je nužno za rješavanje spora.

23.

U tom je kontekstu Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Viši sud, Odjel za poreze i Chancery, Ujedinjena Kraljevina) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Prema pravilnom tumačenju članka 135. stavka 1. točke (g) [Direktive 2006/112], ako je jedinstvena isporuka usluga upravljanja u smislu tog članka obavljena od strane trećih pružatelja upravitelju fonda i ako ju je upravitelj fonda uporabio kod upravljanja [PIF-ovima] i upravljanju [fondovima koji nisu PIF-ovi]:

(a)

treba li ta jedinstvena usluga biti oporezivana jedinstvenom poreznom stopom? Ako je tako, kako odrediti tu jedinstvenu stopu ili

(b)

treba li naknadu za tu jedinstvenu uslugu raspodijeliti u skladu s uporabom usluga upravljanja (primjerice, u odnosu na iznos sredstava kojima se upravlja u PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi) kako bi se dio jedinstvene usluge izuzeo od oporezivanja, a dio oporezivao?”

III. Postupak pred Sudom

24.

Pisana očitovanja podnijeli su BlackRock, vlada Ujedinjene Kraljevine i Europska komisija.

25.

Tijekom rasprave koja se održala 18. prosinca 2019., usmeno su se očitovali BlackRock, vlada Ujedinjene Kraljevine i Komisija.

IV. Analiza

26.

U okviru svojeg pitanja sud koji je uputio zahtjev pita, u biti, mogu li se i na koji način isporuke usluga koje obavio treći isporučitelj u korist upravitelja fonda izuzeti na temelju članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112 u slučaju u kojem su te usluge namijenjene da se istovremeno koriste za upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi.

27.

Konkretno, navedeni sud nastoji saznati može li se porezna osnovica za te usluge raspodijeliti prema vrijednosti imovine fondova. Naime, iz odluke kojom se upućuje prethodno pitanje proizlazi da se u glavnom postupku predmetne usluge pružaju istovremeno u korist PIF-ova, upravljanje kojima je u na?elu izuzeto, i u korist fondova koji nisu PIF-ovi, upravljanje kojima podliježe PDV-u. Problem u ovom slu?aju potje?e od te dvostruke namjene jedinstvene usluge. Za njegovo rješavanje potrebno je utvrditi, mora li se porezna osnovica (6) smanjiti samo na cijenu usluga koje se pružaju preko Aladdina u korist upravljanja fondovima koji nisu PIF-ovi.

28.

Iako sudska praksa u vezi s izuze?em transakcija upravljanja investicijskim fondovima, na temelju ?lanka 135. stavka 1. to?ke (g) Direktive 2006/112, jest prili?no opširna (7), prema mojem saznanju niti jedna se presuda Suda ne odnosi na okolnosti istovjetne onima u glavnom postupku, to jest na dvostruku namjenu usluga kojima se osigurava istovremeno upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi. S obzirom da je u više navrata Sud ve? protuma?io ?lanak 135. stavak 1. navedene direktive i odredbu koja mu je prethodila, ?ini mi se nužnim podsjetiti na neka na?ela koja se odnose na izuze?a iz te odredbe (dio A), potom istaknuti granice koje u okviru ovog predmeta postoje glede rasprave koja se odnosi na podru?je primjene izuze?a predvi?enog u toj odredbi (dio B), i naposljetku, utvrditi porezni tretman koji se mora dodijeliti predmetnim uslugama (dio C).

A. Uvodna opažanja o izuze?ima iz ?lanka 135. stavka 1. Direktive 2006/112

29.

Kao prvo, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da izuze?a predvi?ena u ?lanku 135. stavku 1. Direktive 2006/112 predstavljaju samostalne pojmove prava Europske unije ?iji je cilj izbjegavanje razli?itosti u primjeni sustava PDV-a od jedne države ?lanice do druge i koji se moraju staviti u op?i kontekst zajedni?kog sustava PDV-a (8).

30.

Kao drugo, valja podsjetiti da izraze upotrijebljene za utvr?ivanje izuze?â u ?lanku 135. stavku 1. Direktive o 2006/112 treba usko tuma?iti jer je rije? o odstupanjima od op?eg na?ela prema kojem se PDV napla?uje na svaku naplatnu isporuku usluga poreznog obveznika (9). Iz toga slijedi da na temelju ?lanka 2. stavka 1. to?ke (c) Direktive 2006/112 pružanje usluga podliježe PDV-u ako nije obuhva?eno oslobo?enjima propisanim tom direktivom (10).

31.

S obzirom na to, tuma?enje navedenih izraza mora biti u skladu s ciljevima koji se žele postići izuze?ima iz ?lanka 135. stavka 1. Direktive o 2006/112 te treba zadovoljavati zahtjeve koje pretpostavlja na?elo porezne neutralnosti sadržano u zajedni?kom sustavu PDV-a. Iz ovog potonjeg na?ela proizlazi da operatori moraju imati mogućnost odabrati na?in organizacije koji im sa strogo ekonomskog stajališta najbolje odgovara, a da se pritom ne izlažu riziku da ?e njihove transakcije biti isklju?ene iz primjene izuze?a predvi?enoga u navedenoj odredbi (11).

B. Granice rasprave o podru?ju primjene ?lanka 135. stavka 1. to?ke (g) Direktive 2006/112

32.

Iz PDV-a je ?lankom 135. stavkom 1. to?kom (g) Direktive 2006/112 izuzeto „upravljanje [PIF-ovima] u skladu s definicijom država ?lanica”. Iz teksta te odredbe proizlazi da se, s jedne

strane, ona ne primjenjuje na sve fondove, nego samo na one koji su okvalificirani kao PIF-ovi. S druge strane, područjem primjene tog izuzeća obuhvaćene su djelatnosti koje se smatraju „upravljanjem” (12). Da bi se djelatnost mogla okvalificirati kao „upravljanje PIF-om” i podlijeagati navedenom izuzeću, njome se moraju ispuniti ta dva uvjeta.

33.

Konkretnije, iz sudske prakse o izuzeću predviđenom u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112 proizlazi da se u pogledu pojma „PIF” ta odredba odnosi na PIF-ove neovisno o njihovu pravnom obliku (13). Tako u područje primjene te odredbe spadaju kako subjekti za zajednička ulaganja koji su osnovani na temelju ugovornog ili investicijskog prava, tako i oni osnovani na temelju statuta (14). Osim toga i kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse, ta odredba prenosi na države članice ovlast da definiraju pojam „PIF-a” (15), koja ovlast je „ipak ograničena time što je zabranjeno narušavati formulaciju izuzeća kojom se koristi zakonodavac Unije” (16). Uzimajući u obzir sadržaj spisa, u ovom je predmetu nedvojbeno i među strankama nesporno da fondovi koji se koriste uslugama BMFI-ja, jesu, među ostalim, PIF-ovi (17).

34.

S druge strane, u vezi s pitanjem potpadaju li usluge BFMI-a pod upravljanje PIF-ovima, u svojoj presudi od 4. svibnja 2006., Abbey National, Sud je glede pojma „upravljanje” odmah potvrdio da se on određuje samo pravom Unije i da je stoga samostalan pojam tog prava, pri čemu u tom pogledu države članice ne raspolažu nikakvom diskrecijskom ovlasti (18).

35.

Glede sadržaja pojma „upravljanje”, valja podsjetiti da su njegove glavne crte određene u brojnim predmetima Suda. Tako je, prije svega, Sud odlučio da u područje primjene članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112 spadaju, osim poslova upravljanja portfeljem, i poslovi upravljanja samim subjektima za zajednička ulaganja (19). Naprotiv, iz tog područja isključene su zadaće depozitara subjekata za zajednička ulaganja (20). Povrh toga, u svojoj presudi GfBk (21), Sud je pojasnio da su pojmom „upravljanja” PIF-om obuhvaćene usluge kao što je izračun iznosa prihoda i cijene udjela ili dionica fonda, procjena imovine, računovodstvo, priprema izjava o raspodjeli prihoda, davanje podataka i dokumenata radi redovitog vođenja računa i radi poreznih prijava, statističkih prijava i prijava PDV-a kao i priprema procjena očekivanih prihoda (22).

36.

Potom, Sud je potvrdio da se upravljanje PIF-ovima u smislu članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112, određuje prema prirodi obavljenih isporuka usluga, a ne prema pružatelju ili primatelju usluge (23). On je, dakle, presudio da se radi mogućnosti da se fondove podvede pod pojam „PIF”-a ništa ne protivi tome da se upravljanje investicijskim fondovima rašćani na različite usluge i da neke pruža treći upravitelj (24).

37.

Naposljetku i prije svega, Sud je razvio kriterije na temelju kojih, radi kvalifikacije izuzetih transakcija u smislu članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112, usluge upravljanja koje pruža treći upravitelj moraju općenito gledano činiti odvojenu cjelinu te biti specifični i temeljni elementi upravljanja PIF-ovima (25). Proizlazi da na temelju te sudske prakse predmetnim izuzećem nisu obuhvaćeni svi oblici upravljanja PIF-ovima, nego samo upravljanje PIF-ovima koje odgovara tim kriterijima. No, u svojim pisanim očitovanjima Komisija izražava dvojbe o kvalifikaciji usluge koju pruža BFMI, a osobito njezinu specifičnost.

38.

U ovom predmetu iz spisa podnesenom Sudu proizlazi da se BlackRock koristi uslugama koje pruža BFMI-a putem platforme Aladdin, koju rabi u okviru upravljanja kako PIF-ovima tako i fondovima koji nisu PIF-ovi. Konkretnije, sud koji je uputio zahtjev navodi da, kao prvo, Aladdin pruža analize tržišta, praćenje izvedbe i procjenu rizika koji pomažu upraviteljima portfelja u donošenju odluka o ulaganju. Kao drugo, Aladdin prati usklađenost s propisima. Kao treće, sud koji je uputio zahtjev objašnjava da Aladdin omogućuje donošenje odluka o trgovanju. Tako Aladdinove funkcije obuhvaćaju cijeli investicijski ciklus tako što upraviteljima portfelja pomažu u donošenju odluka o ulaganju i prate usklađenost s propisima te omogućuju donošenje odluka o trgovanju. I sud koji je uputio zahtjev i First-tier Tribunal – Tax Chamber (Prvostupanjski sud, Odjel za poreze) zaključili su da usluge koje BFMI pruža putem platforme Aladdin odgovaraju kriterijima koje je Sud razradio kako bi utvrdio može li se pružanje usluga od strane trećeg pružatelja u korist upravitelja fondova izuzeti na temelju članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112, to jest čine li one općenito gledano odvojenu cjelinu te jesu li specifični i bitni elementi upravljanja PIF-ovima (26).

39.

Čak i ako bi okolnosti u glavnom postupku mogle ponuditi izvrsnu priliku da se preispitaju kriteriji kojima mora odgovarati pružanje usluga kako bi ga se podvelo pod „upravljanje PIF-ovima” u smislu članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112, kada tu uslugu pruža treća osoba preko informativne platforme, mišljenja sam da ta rasprava nije moguća u okviru ovog predmeta. U tom pogledu valja podsjetiti, s jedne strane, da je u okviru pravosudne suradnje uspostavljene člankom 267. UFEU-a, nacionalni sud jedini nadležan za ocjenu nužnosti upućivanja zahtjeva i relevantnosti pitanja koja postavlja Sudu (27). S druge strane, u okviru te suradnje na nacionalnim je sudovima da analiziraju predmetne transakcije, dok Sud mora navedenim sudovima dati sve elemente tumačenja prava Unije koji bi mogli biti korisni za donošenje odluke u postupcima koji se vode pred njima (28). Konkretno, na sudu koji je uputio zahtjev i koji raspolaže svim podacima koji mu omogućuju da ispita svaku od transakcija o kojima je riječ u glavnom postupku jest da procijeni, jesu li usluge obuhvaćene pojmom „upravljanje PIF-ovima” u smislu članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112 (29).

40.

U ovom je predmetu nedvojbeno da je sud koji je uputio zahtjev ispitao, s obzirom na sudsku praksu Suda u vezi s predmetnim izuzećem, gore navedene kriterije za primjenu. Prema detaljnoj analizi taj je sud došao do zaključka da usluge trećih osoba koje BFMI pruža preko Aladdina radi upravljanja PIF-ovima odgovaraju navedenim kriterijima (30). Stoga u okviru ovog zahtjeva za prethodnu odluku sud nacionalni sud pita Sud mora li jedinstvena isporuka podlijevati jedinstvenoj poreznoj stopi i mora li se naknada za tu isporuku utvrditi na poseban način ovisno o namjeni usluga upravljanja.

41.

Slijedom toga, u ovom predmetu nije moguće vratiti se na pitanje treba li u suvremenom svijetu, u kojem se sve više i više usluga pruža digitalnim sredstvima, odrediti kriterije iz sudske prakse koji se odnose na isporuke usluga upravljanja od strane trećih osoba, kada se te usluge pružaju putem elektroničke platforme. U tom pogledu valja naglasiti da se u glavnom postupku pojavljuje šire pitanje o tome, je li uvjet specifičnosti koji moraju zadovoljiti treći pružatelji usluga, ispunjen u kontekstu u kojem se te usluge pružaju preko informatičke platforme koja funkcionira na isti način za sve fondove (31). Ipak, s obzirom na zaključak u točki 38. ovog mišljenja, dostaje u okviru analize prethodnog pitanja poći od pretpostavke da su usluge koje BFMI pruža putem platforme Aladdin (u daljnjem tekstu: Aladdinove usluge), osim svoje namjene upravljanja fondovima koji nisu PIF-ovi, specifične i bitne za upravljanje PIF-ovima i čine odvojenu cjelinu.

C. Porezni tretman jedinstvene isporuke

42.

Na početku valja primijetiti da jedinstvena isporuka (32) može obuhvatiti dvije vrste situacija (33). Naime, u presudi Deutsche Bank (34), Sud je presudio da jedinstvena usluga postoji, među ostalim, kada se za jedan element mora smatrati da čini glavnu isporuku ili kada su dva elementa ili radnje koje potrošaču koji se smatra prosječnim izvrši porezni obveznik ili pak više njih toliko usko povezani da objektivno čine jednu ekonomski nerazdvojivu isporuku čije bi razdjeljivanje bilo umjetno (35). Usto, u toj je presudi (36), Sud presudio da navedeni elementi mogu biti „ne samo neodvojivi” nego i „izjednačeni” kada su „oba neophodna za izvršenje cjelokupne isporuke, tako da se ne može zaključiti da se jednog mora smatrati glavnim, a drugog pomoćnom isporukom” (37). Osim toga, iz sudske prakse Suda proizlazi da se prevladavajući element jedinstvene isporuke mora utvrditi u okviru sveobuhvatne ocjene prema kvalitativnoj i kvantitativnoj važnosti elemenata koji su obuhvaćeni predmetnim izuzećem u odnosu na one koji tim izuzećem nisu obuhvaćeni (38).

43.

Ako se pretpostavi da su Aladdinove usluge, osim svoje namjene u vidu upravljanja fondovima koji nisu PIF-ovi, specifične i bitne za upravljanje PIF-ovima i čine odvojenu cjelinu, valja ispitati čine li one jednu ekonomski nerazdvojivu isporuku (1). Potom se postavlja pitanje poreznog tretmana iako postoje presude koje dopuštaju različit tretman zasebnih transakcija i u kojima je Sud odstupio od tradicionalnog smjera sudske prakse (2). Naposljetku, valja ispitati poseban slučaj društva za upravljanje investicijskim fondovima kada je manjinski dio tog društva sastavljen od PIF-ova (3).

1. Kvalifikacija isporuke kao jedinstvene isporuke

44.

Iz zahtjeva za prethodnu odluku i odluka koje su joj priložene (39) proizlazi da su nacionalni sudovi okvalificirali Aladdinove usluge kao jedinstvenu isporuku. No, budući da se BlackRock tom jedinstvenom isporukom koristi istovremeno za upravljanje PIF-ovima i za upravljanje fondovima koji nisu PIF-ovi, stajališta stranaka razlikuju se o tome smatra li se u okolnostima poput onih u ovom slučaju isporuka usluga kao „jedinstvena i nerazdvojiva isporuka” ili se ona može smatrati kao glavna isporuka, to jest upravljanje fondovima koji nisu PIF-ovi i od kojih je sastavljena većina fondova kojima upravlja BlackRock, popraćena pomoćnom isporukom, to jest upravljanjem PIF-ovima koji čine manjinu fondova kojima BlackRock upravlja. Izgleda da se pitanje koje je

nacionalni sud postavio zasniva na pretpostavci da Aladdinove usluge ?ine jedinstvenu isporuku sastavljenu od više elemenata.

45.

Prema mišljenju Komisije, u ovom slu?aju da nema jedinstvene isporuke koja bi se podijelila na glavnu isporuku popra?enu jednom ili više podrednih isporuka (40). Vlada Ujedinjene Kraljevine drži, naprotiv, da je predmetna isporuka jedinstvena isporuka sastavljena od više elemenata, pri ?emu je, s kvantitativnog i kvalitativnog aspekta upravljanje fondovima koji nisu PIF?ovi prevladavaju?i element te isporuke. Proizlazi da bi se cijela jedinstvena isporuka trebala oporezovati. Kako bi se riješila ta problematika i okvalificirala predmetna isporuka, razmotrit ?u sudsku praksu u vezi s jedinstvenom složenom isporukom.

46.

Prije svega treba podsjetiti da za potrebe PDV?a svaku isporuku op?enito valja smatrati razli?itom i neovisnom kao što to proizlazi iz ?lanka 1. stavka 2. drugog podstavka Direktive 2006/112. To zna?i da se transakcija koju ekonomski ?ini samo jedna isporuka ne bi smjela umjetno rastavljati kako se ne bi utjecalo na funkcionalnost sustava PDV?a (41). Istovremeno se ne može , isklju?iti da zbog razloga svoje složenosti isporuka sadržava elemente koji se, razmatrani zasebno, oporezuju na razli?it na?in. U tom pogledu, prema sudskoj praksi, kada isporuka sadržava glavni i pomo?ni element, ovaj potonji podliježe istom ure?enju kao i glavni element. Radi se o sudskoj praksi kojom se provodi na?elo „accessorium principale sequitur”.

47.

Sudska praksa u kojoj je zauzet taj pristup potje?e od presude CPP (42). U predmetu povodom koje je donesena ta presuda Sud je bio pozvan utvrditi jesu li razli?ite usluge pružene u okviru plana osmišljenog da imateljima kreditnih kartica ponudi uz pla?anje odre?ene svote isporuku usluge osiguranja i registracije kartice, mogle potpasti pod izuze?e za transakcije osiguranja predvi?eno u ?lanku 13. dijelu B to?ki (a) Šeste direktive (43). Sud je podsjetio na na?elo da se „isporuka koju ekonomski ?ini samo jedna usluga ne bi smjela umjetno rastavljati kako se ne bi utjecalo na funkcionalnost sustava PDV?a” (44). Tako se o jedinstvenoj isporuci radi kada za jedan ili više elemenata treba smatrati da ?ine glavnu uslugu, dok za jedan ili više elemenata treba, obrnuto, uzeti da ?ine jednu ili više pomo?nih usluga koje se oporezuju jednako kao glavna usluga (45). Sud je tako?er naglasio da se usluga mora smatrati pomo?nom glavnoj usluzi ako ona sama po sebi klijentima nije cilj, nego sredstvo za bolje korištenje glavne usluge pružatelja (46).

48.

Potom, pristup prema kojem pripadak prati glavnu stvar bio je nedavno potvr?en u okviru drugih predmeta.

49.

Tako je u predmetu povodom kojeg je donesena presuda Žamberk (47) Sudu upu?eno pitanje, je li ?lankom 132. stavkom 1. to?kom (m) Direktive 2006/112 obuhva?en pristup vodenom parku, kojim se posjetiteljima nude ne samo objekti za bavljenje sportskim aktivnostima, nego i drugim vrstama zabave ili odmora. U tom je pogledu Sud smatrao da ?injenica da jedina ulaznica koja se nudi za vodeni park omogu?ava pristup svim objektima bez razlike prema vrsti objekta koji se stvarno koristi te na?inu i trajanju uporabe tijekom razdoblja valjanosti ulaznica, jest ozbiljna naznaka o postojanju jedinstvene isporuke (48). Proizlazi da u slu?aju da se nudi više elemenata

kao cjelina, bez ikakve razlike glede elemenata koji se stvarno koriste, s istima valja postupati na jedinstven način.

50.

Isti je pristup također zauzet u presudi Stadion Amsterdam (49). U predmetu u kojem je donesena ta presuda Sud morao odlučiti o poreznom tretmanu karte koja posjetitelju omogućava da u pratnji vodiča sudjeluje u obilasku stadiona AFC Ajaxa i u posjetu muzeju tog nogometnog kluba. Sud je te transakcije okvalificirao kao jedinstvenu uslugu koja se sastoji od obilaska stadiona u pratnji vodiča, kao glavnog elementa, i posjeta muzeja AFC Ajaxa, kao pomoćnog elementa. Sudu je, među ostalim, upućeno pitanje koja se stopa PDV-a primjenjuje na tu jedinstvenu uslugu. U tom je pogledu izričito pojasnio da „iz same kvalifikacije transakcije koja se sastoji od više elemenata kao jedinstvene usluge proizlazi da je ta transakcija podvrgnuta jednoj jedinstvenoj stopi PDV-a”, iz razloga što bi „[m]ogućnost dana državama članicama da različitim elemente koji čine jedinstvenu uslugu podvrgnu različitim stopama PDV-a koje se primjenjuju na te elemente dovela [...] do umjetnog rastavljanja te usluge i opasnosti od utjecaja na funkcionalnost sustava PDV-a” (50). Smatram da iz toga jasno proizlazi da se s transakcijom koja obuhvaća više elemenata mora postupiti na ujednačeno (51).

51.

Naposljetku, s obzirom na činjenične okolnosti ovog predmeta, kako ih je opisao sud koji je uputio zahtjev, smatram da se ovdje ne radi o situaciji koja potpada pod slučaj „accessorium principale sequitur”. Naime, iz spisa podnesenog Sudu proizlazi da se upravitelji BlackRocka koriste različitim informacijama koje uključuju razne stadije u djelatnosti ulaganja, ali koje se razmatrane cjelovito mogu smatrati jedinstvenim priljevom informacija čiji je temelj sporazum o licenci i Aladdinovim uslugama od 1. siječnja 2010. (52). Iako se ne može isključiti da se sve gore spomenute usluge mogu pružiti zasebno, čini se da iz navoda iznesenih na raspravi i spisa podnesenog Sudu (53) proizlazi da upravitelji portfeljima istražuju kombinaciju tih elemenata, tako da se može zamisliti da ih se smatra toliko usko povezanima da objektivno čine jednu ekonomski nerazdvojivu isporuku. Stoga i kao što proizlazi iz zahtjeva za prethodnu odluku, vrijednost isporuke predmetne usluge počinje, s aspekta korisnika te usluge, u kombiniranom korištenju predmetnom informatičkom platformom prilikom različitih investicijskih ciklusa. Konkretnije, usluge analize tržišta, praćenja izvedbe, procjene rizika, praćenja usklađenosti s propisima i provedbe trgovanja mogu se isporučiti zajedno, međusobno se dopunjuju, te izjednačiti. Prema tome, čini se da predmetna isporuka jest jedinstvena isporuka koja se sastoji od više elemenata koji su izjednačeni (54).

52.

Slijedom toga, radi se, na ekonomskoj razini, o usluzi koju društvo BlackRock kupuje radi upravljanja investicijskom djelatnosti fondova koji mu pripadaju. S obzirom da se isti elementi Aladdinovih usluga koriste istovremeno za upravljanje PIF-ovima, što je transakcija obuhvaćena iznimkom predviđenom u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112, i za upravljanje fondovima koji nisu PIF-ovi, što je transakcija koja se ne može obuhvatiti tim izuzećem, postavlja se pitanje koji porezni tretman treba predvidjeti za te usluge.

2. Različit tretman za zasebne transakcije

53.

BlackRock navodi, u biti, da se članak 135. stavak 1. točka (g) Direktive 2006/112 može tumačiti na način da dopušta selektivno određivanje porezne osnovice u vezi s jedinstvenom isporukom

usluga upravljanja, tako da u tu poreznu osnovicu ulaze samo transakcije izvršene u korist fonda. Upravljanje nije izuzeto. Tvrdi da u slučaju kada primatelj predmetnih usluga drži PIF-ove i fondove koji nisu PIF-ovi, valja na naknadu primijeniti razmjerni udio izračunat ovisno o „vrijednosti imovine kojom upravlja” primatelj navedenih usluga.

54.

Vlada Ujedinjene Kraljevine i Komisija tvrde, naprotiv, da se ista isporuka koja se sastoji od više elemenata i namijenjena je pretežito oporezivom upravljanju fondovima koji nisu PIF-ovi, ne može odrediti na taj način, tako da je oporeziva u cijelosti.

a) Neprimjenjivost u ovom slučaju iznimaka koje su dopuštene na temelju sudske prakse

55.

Kao što proizlazi iz spisa podnesenog Sudu i očitovanja stranaka, u sudskoj praksi Sud već su prihvaćene situacije u kojima se s elementima jedinstvene isporuke različito postupa za potrebe PDV-a. Međutim presudama navedenim u zahtjevu za prethodnu odluku, kao što to naglašava vlada Ujedinjene Kraljevine, presude *Talacre Beach Caravan Sales* (55) i *Komisija/Francuska* (56), jedini su slučajevi u kojima je Sud dopustio da se različiti elementi jedinstvene isporuke oporezuju PDV-om na dva različita načina (57). Ipak, unatoč upućivanju suda koji je uputio zahtjev na te iznimne presude (58), smatram da nisu primjenjive u ovom slučaju jer u njima nisu utvrđena opća načela.

56.

Naime, kao prvo, predmet povodom kojeg je donesena presuda *Talacre Beach Caravan Sales* (59) odnosio se na pitanje, treba li opremu za kampere oporezivati na isti način kao i same kampere. Zakonodavstvo Ujedinjene Kraljevine (60) ograničilo je primjenu nulte stope na same kampere te je izričito isključilo njihovu opremu. No, Sud je presudio da kada glavni element jedinstvene isporuke podliježe nultoj stopi (izuzeće s povratom poreza), drugi se pomoćni elementi ipak i dalje oporezuju. Tako koncept jedinstvene transakcije sastavljene od više elemenata nije obvezivao državu članicu da s ostalim elementima isto postupa.

57.

Međutim, mora se naglasiti da su okolnosti koje su obilježavale taj predmet bile vrlo posebne stoga što je bila riječ o mogućnosti prepuštenoj državama članicama na temelju članka 28. stavka 2. Šeste direktive (61), da primijene izuzeće s povratom plaćenog poreza koja se mogla izjednačiti s klauzulom o mirovanju (*standstill*) i činila je odstupanje od odredbe koja je predviđala standardnu stopu PDV-a (62). Osim toga, Sud je izričito prihvatio iznimnost odnosnog predmeta kada je istaknuo da „iako, doduše, proizlazi iz sudske prakse da jedinstvena isporuka u načelu podliježe samo jednoj stopi PDV-a, njoj se ne protivi zasebno oporezivanje određenih sastavnica te isporuke kada samo jedno takvo oporezivanje poštuje uvjete kojima je na temelju članka 28. stavka 2. točke (a) Šeste direktive podvrgnuta primjena izuzeća s povratom plaćenog poreza” (63).

58.

Kao drugo, u okviru predmeta povodom kojeg je donesena presuda *Komisija/Francuska* (64), u vezi s poreznim tretmanom primjenjivim na prijevoz tijela u okviru usluga koje pružaju pogrebna poduzeća (65), Sud je morao utvrditi, je li Francuska Republika povrijedila obveze koje je imala na temelju članaka 96. do 98. i članka 99. stavka 1. Direktive 2006/112. Naime, Komisija je

smatrala da je umjetno rastavljanje usluge prijevoza tijela vozilom u odnosu na cjelinu sastavljenu od isporuka koje obavljaju pogrebna poduzeća navelo tu državu članicu na to da dvije različite stope PDV-a primijeni na dvije sastavnice isporuke koja se morala smatrati jedinstvenom. Sud je zaključio da francuskim propisom nije povrijeđen članak 98. stavak 1. Direktive 2006/112 kojim je za države članice bila predviđena mogućnost da sniženu stopu PDV-a primijene na kategoriju isporuka navedenih u Prilogu III. toj direktivi, to jest, među ostalim, na isporuke usluga koje obavljaju pogrebna poduzeća. Naime, Sud je presudio da je prijevoz tijela vozilom konkretan i specifičan element među isporukama usluga koje obavljaju pogrebna poduzeća (66). U tom postupku zbog povrede obveze, Sud je smatrao da nije bilo potrebe analizirati pitanje, jesu li isporuke koje ta poduzeća obavljaju jedinstvene isporuke (67), a niti pitanje o različitom tretmanu takvih usluga.

59.

Slijedom toga, smatram da okolnosti predmeta povodom kojih su donesene gore spomenute presude objašnjavaju zašto oni odstupaju od smjera sudske prakse na tom području. No, u ovom se predmetu ne pojavljuje niti jedna od dvije iznimke od općeg načela na temelju kojeg valja primijeniti jedinstven tretman na jedinstvenu isporuku. Međutim, u potporu svojoj pretpostavci na kojoj se temelji razmjerna primjena ovisno o namjeni usluga, BlackRock se poziva na presudu Komisija/Luksemburg (68) koja se, prema mojem mišljenju, ne može primijeniti u ovom predmetu.

b) Neprimjenjivost presude Komisija/Luksemburg u ovom slučaju

60.

Ta je presuda (69) donesena u okviru postupka zbog povrede obveze u vezi s načinom na koji je Veliko Vojvodstvo Luksemburga primijenilo izuzeće za nezavisne grupe osoba (u daljnjem tekstu: NGO) iz članka 132. stavka 1. točke (f) Direktive 2006/112. Sud je osobito razmotrio pitanje može li se i kako izuzeće predviđeno u toj odredbi primijeniti na isporuke koje obavi nezavisna grupa u odnosu na svoje članove koji su obavljali djelatnosti (70). Sud je presudio da ta odredba ne predviđa izuzeće za isporuke usluga koje nisu izravno nužne za obavljanje izuzetih djelatnosti NGO-ovih članova ili u pogledu kojih nemaju svojstvo poreznog obveznika.

61.

Odlomci presude Komisija/Luksemburg (71) na koje se BlackRock oslanja nalaze se u točkama 53. i 54. koje daju odgovor Suda na argumentaciju koju je iznijela tužena država članica. U točki 53. te presude Sud je pojasnio da „usluge koje pruža NGO iji članovi obavljaju i oporezive djelatnosti mogu ostvariti povlasticu tog izuzeća, ali samo ako su te usluge izravno nužne za obavljanje izuzetih djelatnosti navedenih članova ili u pogledu kojih nemaju svojstvo poreznog obveznika”. U točki 54. navedene presude Sud je, među ostalim, istaknuo da tužena država članica „nije dokazal[a] zašto bi možda NGO-u bilo iznimno teško naplaćivati usluge bez PDV-a prema veličini udjela koji u ukupnim djelatnostima njegovih članova iine djelatnosti izuzete od tog poreza ili u pogledu kojih nisu porezni obveznici” (72).

62.

Mišljenja sam da presuda Komisija/Luksemburg (73) ne može biti mjerodavna za ovaj predmet. Doduše, iz te presude proizlazi u tom pogledu da se u načelu izuzeće može izraziti razmjerno kako bi se očitovao njegov učinak. No, izgleda da se takvo razmatranje temelji u navedenoj presudi, na tekstu članka 132. stavka 1. točke (f) Direktive 2006/112 u kojoj je izričito naveden „udjel” troškova članova NGO-a. Međutim, mora se ustvrditi da se to ne spominje u članku 135. stavku 1. točki (g) te direktive. Stoga iz usporedbe tekstova tih dviju predmetnih odredaba proizlazi

da se određivanje „udjela”, koje se može dopustiti člankom 132. stavkom 1. točkom (f) navedene direktive, ne može primijeniti na članak 135. stavak 1. točku (g) iste direktive, i to tim više što ispitivanje razloga presude Komisija/Luksemburg (74), a osobito onih u točkama 51. i 53., otkriva da u svojoj analizi Sud pridodaje osobitu važnost tekstu članka 132. stavka 1. točke (f) Direktive 2006/112.

63.

Usto, iako je točno da bi se razlozima u presudama Suda trebalo u načelu pridodati ista vrijednost neovisno o naravi pravnog sredstva, to jest tužbe zbog povrede obveze uređene člancima 258. do 260. UFEU-a ili prethodnog postupka predviđenog u članku 267. UFEU-a, ostaje činjenica da je riskantno nastojati da se razmatranja povezana s tim presudama automatski primijene na druge predmete, a da se u obzir ne uzmu činjenice, pravne i kontekstualne okolnosti ovih potonjih. Kao što je to već navedeno, s jedne strane, tekst odredbe koja je bila predmet primjene u okviru presude Komisija/Luksemburg (75) razlikuje se od teksta koji Sud mora protumačiti u ovom predmetu. S druge strane, Sudu je bilo upućeno ograničeno pitanje, to jest je li predmetna država članica ispravno prenijela članak 132. stavak 1. točku (f) Direktive 2006/112. Vodeći računa o ovim opažanjima, mišljenja sam da tom presudom Sud nije namjeravao izmijeniti svoju vrlo ustaljenu sudsku praksu u vezi s jedinstvenom isporukom sastavljenom od više elemenata (76). Izneseno rasuđivanje i sudska praksa navedena u spomenutoj presudi ne mogu poduprijeti suprotan zaključak. S obzirom na ova razmatranja, mišljenja sam da presuda Komisija/Luksemburg (77) nije ključna presuda koja može biti mjerodavna za ovaj predmet.

3. Poseban slučaj društva u kojem PIF-ovi imaju manjinski udjel

64.

Nakon što je, s jedne strane, uspostavljena pretpostavka da su Aladdinove usluge specifične i bitne za upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi, i čine odvojenu cjelinu te da su, s druge strane, jedinstvena isporuka koja čini jednu ekonomski nerazdvojivu isporuku, valja ispitati bi li se porezna osnovica koja odgovara toj isporuci morala rastaviti, iz razloga što je dio te isporuke namijenjen upravljanju PIF-ovima i što bi ona bila izuzeta od PDV-a ako je, razmatrana zasebno, namijenjena PIF-ovima. Drugim riječima, bi li zbog toga što unutar društva koje drži različite fondove postoji manjina PIF-ova, čije bi upravljanje trebalo izuzeti, trebalo razdijeliti poreznu osnovicu? Prema mojem mišljenju, na to bi pitanje trebalo nijeće odgovoriti i to iz niza razloga.

65.

Prije svega mora se naglasiti da se izuzećima predviđenima u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112 nastoje postići određeni ciljevi, među kojima je onaj u vidu „olakšavanja ulaganja u vrijednosne papire ulagaćima putem subjekata za ulaganje, isključujući troškove PDV-a” (78). Tom odredbom zakonodavac Unije nastoji, stoga, osiguravati neutralnost zajedničkog sustava PDV-a glede izbora između izravnog ulaganja u vrijednosne papire i onoga koji se odvija putem subjekata za zajednička ulaganja (79). Ako na prethodno pitanje Sud odgovori na način koji BlackRock predlaže, postojala bi opasnost da se taj cilj ugrozi. Stoga što nije sporno da Aladdinove usluge čine uslugu kojom se BlackRock koristi i za upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi, predmetno se izuzeće traži za usluge koje ne služe samo za upravljanje PIF-ovima. S obzirom da upravljanje fondovima koji nisu PIF-ovi nije obuhvaćeno izuzećem koje je predviđeno u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112, izuzeće, čak i samo djelomično, takve isporuke koje služi većinom fondovima koji nisu PIF-ovi nije u skladu s navedenim ciljem koji se nastoji postići tim izuzećem. Usto, dodjela izuzeća za isporuku usluga kojima se istovremeno koriste fondovi koji nisu PIF-ovi i PIF-ovi dovelo bi do

odstupanja od sudske prakse spomenute u točkama 36. i 37. ovog mišljenja što, uzimajući u obzir taj isti cilj, zahtijeva da usluge upravljanja koje pruža treći upravitelj i ne općenito gledano odvojenu cjelinu te da su specifični i bitni elementi za upravljanje PIF-ovima.

66.

Osim činjenice da u okolnostima u glavnom postupku predmetno izuzeće ne bi bilo u skladu s ciljem koji se nastoji postići tim izuzećem, praktični argumenti proturječe pristupu koji BlackRock zagovara. Naime, glede Aladdinovih usluga nije moguće izdvojiti zasebno obilježje unutar te isporuke kako bi se utvrdilo koji se dio usluga odnosi na upravljanje PIF-ovima i fondovima koji nisu PIF-ovi. U tom pogledu BlackRock predlaže da se „cijena plaćena za usluge upravljanja zapravo izražava razmjerno vrijednosti imovine kojom se upravlja”. Mogu samo izraziti svoje dvojbe glede tog prijedloga. Valja naglasiti da tekst članka 135. stavka 1. točke (g) Direktive 2006/112 cilja na izuzeće „transakcija” koje se sastoje od „upravljanja PIF-ovima”, a ne izuzeće ovisno o „imovini PIF-ova kojom se upravlja”. Osim toga, kao što to s pravom ističe vlada Ujedinjene Kraljevine, takav bi mehanizam bio suprotan naravi sustava PDV-a i ukinuo bi ga neprimjenjivim (80). Naime, PDV koji se primjenjuje na jedinstvenu isporuku trajno bi varirao ovisno o vrijednosti PIF-ova i fondova koji nisu PIF-ovi u vrijeme upravljanju sudjeluje predmetna platforma. Stoga se postavlja pitanje u kojem se trenutku navedena vrijednost mora odrediti. Proizlazi da bi raspodjela dugovanog PDV-a prema vrijednosti fondova kojima se upravlja mogla imati za posljedicu to da se pravo na to izuzeće proširi na fondove koji nisu PIF-ovi, čije se upravljanje ne može izuzeti. No, takvim se ishodom ne bi mogao postići gore spomenuti cilj.

67.

Ovo je razmatranje potkrijepljeno sudskom praksom prema kojoj „predetaljna potpodjela [jedinstvene] složene isporuke na zasebne isporuke koje treba zasebno okvalificirati bi time više otežala primjenu odredaba mjerodavnih na području PDV-a”, pri čemu je Sud čak odlučio „dati prednost praktičnosti pred preciznošću” (81). Stoga bi u slučaju da se prihvati da postoji jedna isporuka, ali se porezna osnovica ipak rastavi radi primjene više stopa PDV-a, isto proturječilo cilju sudske prakse na području složenih isporuka, to jest zaštiti urednog funkcioniranja sustava PDV-a (82). Naime, ta sudska praksa naglašava problematiku o kriterijima povezanim s određivanjem jedinstvene isporuke ovisno o primatelju, to jest da nedostaje objektivan, transparentan i predvidljiv kriterij da se to utvrdi. U okolnostima u glavnom postupku, kao što je to BlackRock priznao na raspravi, nemoguće je odnosno vrlo teško odrediti omjer u kojem se BlackRock koristi Aladdinovima uslugama radi upravljanja PIF-ovima.

68.

Prihvatajmo da bi situacija bila drukčija da se Aladdinovim uslugama koristi društvo koje se bavi samo upravljanjem PIF-ovima. U tom bi se slučaju postavilo pitanje o načelu porezne neutralnosti na temelju kojeg operatori moraju imati mogućnost odabrati način organizacije koji im sa strogo ekonomskog stajališta najbolje odgovara, a da se pritom ne izlažu riziku da će njihove transakcije biti isključene iz primjene izuzeća (83). Međutim, kao što je Sud to već pojasnio, navedeno načelo nije pravilo primarnog prava kojim se može utvrditi valjanost izuzeća, već načelo tumačenja koje treba primijeniti istodobno s načelom uskog tumačenja izuzeća (84). Tako to isto načelo ne dopušta da se, u nedostatku jednoznačne odredbe, proširi područje primjene izuzeća (85). U ovom je slučaju očit da bi se u slučaju da se dopusti izuzeće prema vrijednosti fondova pravo na predmetno izuzeće proširilo na fondove koji nisu PIF-ovi, koji se inače ne smiju njime koristiti. Drukčije tumačenje načela neutralnosti proturječilo bi rješenju prihvaćenom u sudskoj praksi navedenoj u točkama 46. do 50. ovog mišljenja, u kojoj je Sud zaključio da jedinstvenu uslugu koju čine dva različita elementa, pri čemu je jedan glavni, a drugi sporedni, a koji bi, da su isporučeni zasebno, podliježali različitim stopama PDV-a, treba oporezivati samo po stopi PDV-a

primjenjivoj na tu jedinstvenu uslugu određenoj na temelju glavnog elementa (86).

69.

Naposljetku smatram da bi iz prethodno navedenih razloga činjenica da se jedinstvena isporuka koju čine Aladdinove usluge oporezuje drukčije nego kao cjelina prekršila obvezu uskog tumačenja izuzeća predviđenih u članku 135. stavku 1. Direktive 2006/112. Ta obveza odražava volju Unijina zakonodavca da iz PDV-a izuzme upravljanje PIF-ovima i ne proširi to izuzeće na druge vrste fondova ili na djelatnosti različite od upravljanja. Smatram da u tom smislu valja shvatiti kriterije koji se odnose na upravljanje PIF-ovima (87). Suprotan pristup ne bi se mogao prihvatiti proučavanjem drugih odredaba Direktive 2006/112 koje BlackRock navodi (88). Stoga valja zaključiti da se odredbom koja je predmet ovog prethodnog postupka, članak 135. stavak 1. Direktive 2006/112, želi samo izuzeti upravljanje PIF-ovima, a što je potvrđeno njegovim ciljem da se malim ulagateljima olakša ulaganje u vrijednosne papire putem subjekata za ulaganja.

70.

Uzimajući u obzir prethodna razmatranja, smatram da cilj izuzeća predviđenog u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112 nije dodijeliti to izuzeće za djelatnosti upravljanja koje se obavljaju preko informatičke platforme kojom se istovremeno koriste i PIF-ovi i fondovi koji nisu PIF-ovi. Proizlazi da se u ovom predmetu izuzeće predviđeno u korist upravljanja PIF-ovima ne može dodijeliti za usluge koje BMFI pruža BlackRocku.

71.

Ipak naglašavam da bi se u okolnostima drukčijim od onih koje se iznesene Sudu u ovom predmetu navedeno izuzeće moglo možda odobriti za usluge koje treća osoba pruža upravitelju fondova, pod uvjetom da pružatelj usluge dostavi detaljne podatke na temelju kojih bi porezna uprava mogla precizno i objektivno utvrditi usluge koje se pružaju posebno u korist PIF-ova. Naime, u tom bi se slučaju isporuke obavljene samo za PIF-ove mogle izuzeti na temelju članka 135. stavka 1. Direktive 2006/112, pod uvjetom da pružatelj usluga upravljanja fondovima (ili korisnik tih usluga u slučaju zamjene obveznika plaćanja poreza) uspije dostaviti poreznoj upravi takve podatke, a što bi s poreznog aspekta dovelo do toga se u sličnim situacijama postupi objektivno. Budući da takvih podataka nema u ovom predmetu, taj se slučaj ne pojavljuje i izuzeće predviđeno u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive 2006/112 ne može se dodijeliti.

V. Zaključak

72.

Imajući prethodna razmatranja u vidu, predlažem Sudu da se na prethodno pitanje koje je uputio Upper Tribunal – Tax and Chancery Chamber (Viši sud, Odjel za poreze i Chancery, Ujedinjena Kraljevina) odgovori na sljedeći način:

Članak 135. stavak 1. točka (g) Direktive Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost treba tumačiti na način da izuzećem predviđenim u toj odredbi nije obuhvaćena jedinstvena isporuka usluga upravljanja, poput one o kojoj je riječ u glavnom postupku, a koja se obavlja preko informatičke platforme, koja pripada trećem isporučitelju, u korist društva za upravljanje fondovima koji uključuju i posebne investicijske fondove i fondove koji nisu posebni investicijski fondovi.

(1) Izvorni jezik: francuski

(2) SL 2006., L 347, str. 1., SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 1., str.

(3) Prema tom mehanizmu, PDV plaća korisnik usluge, a ne isporučitelj po stopi koja je na snazi u mjestu njegova poslovnog nastana.

(4) Sud je već naglasio da „[b]udući da relevantne odredbe Direktive 2006/112 imaju u biti isti doseg kao i one Šeste direktive 77/388, sudska praksa Suda o potonjoj također se primjenjuje na Direktivu 2006/112” (presuda od 10. travnja 2019., PSM K, C-214/18, EU:C:2019:301, t. 37.).

(5) C-274/15, EU:C:2017:333.

(6) Glede određivanja „porezne osnovice” PDV-a koji se mora platiti, iz članka 73. i članka 78. točke (a) Direktive 2006/112 proizlazi da, isključujući sam PDV, oporezivi iznos isporuka usluga uključuje sve što čini naknadu koju je dobio ili će dobiti dobavljač u zamjenu za predmetnu isporuku od kupca ili neke treće strane.

(7) Presude od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289), od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391), od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484), od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141), od 7. ožujka 2013., Wheels Common Investment Fund Trustees i dr. (C-424/11, EU:C:2013:144), od 13. ožujka 2014., ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139), i od 9. prosinca 2015., Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801)

(8) Vidjeti, među ostalim, presudu od 9. prosinca 2015., Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801, t. 30. i navedena sudska praksa).

(9) Vidjeti, među ostalim, presude od 28. listopada 2010., Axa UK (C-175/09, EU:C:2010:646, t. 25.), od 17. siječnja 2013., Woningstichting Maasdriel (C-543/11, EU:C:2013:20, t. 25.), od 12. lipnja 2014., Granton Advertising (C-461/12, EU:C:2014:1745, t. 25. i navedena sudska praksa), od 16. studenoga 2017., Kozuba Premium Selection (C-308/16, EU:C:2017:869, t. 39. i 45.), od 25. srpnja 2018., DPAS (C-5/17, EU:C:2018:592, t. 29.), i od 19. prosinca 2018., Mailat (C-17/18, EU:C:2018:1038, t. 37.).

(10) Presuda od 10. travnja 2019., PSM K (C-214/18, EU:C:2019:301, t. 43.)

(11) Presude od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 68.) i od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, t. 31.)

(12) Glede te dihotomije pojmova „PIF” i „upravljanje” vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:327, t. 16. do 57.).

(13) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 53.)

(14) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 53.)

(15) Presuda od 7. ožujka 2013., Wheels Common Investment Fund Trustees i dr. (C-424/11, EU:C:2013:144, t. 16. i navedena sudska praksa)

(16) Presuda od 7. ožujka 2013., Wheels Common Investment Fund Trustees i dr. (C-424/11, EU:C:2013:144, t. 17. i navedena sudska praksa) Sud smatra da „država članica osobito ne može, a da ne negira samu formulaciju „[PIF-ovi]”, između [PIF-ova] odabrati one koji imaju pravo na izuzeće i one koji nemaju to pravo”.

(17) Primjećujem da u zahtjevu za prethodnu odluku sud koji je uputio zahtjev navodi da je „zaključak [...] da primljene usluge predstavljaju isporuke ‚upravljanja‘ u skladu sa značenjem tog pojma u članku 135. stavku 1. točki (g) Direktive [2006/112]”.

(18) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 40. do 43.) i mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:327, t. 48.)

(19) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 64.)

(20) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 65.)

(21) Presuda od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141)

(22) Presuda od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, t. 27.)

(23) Presuda od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 66.). Taj je zaključak kasnije ponovljen u presudi od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, t. 20.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika P. Cruza Villalóna u predmetu GfBk (C-275/11, EU:C:2012:697, t. 25.).

(24) Vidjeti u tom smislu presudu od 4. svibnja 2006., Abbey National (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 67.). Taj je zaključak ponovljen u točki 63. presude od 13. ožujka 2014., ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139).

(25) Vidjeti u tom smislu presude od 5. lipnja 1997., SDC (C-2/95, EU:C:1997:278, t. 66.), od 4. svibnja 2006., Abbey National, (C-169/04, EU:C:2006:289, t. 70. do 72.), i od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141, t. 21.).

(26) Vidjeti u tom smislu presudu od 13. ožujka 2014., ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, t. 65. i 75.).

(27) Vidjeti, među ostalim, presudu od 8. rujna 2011., Rosado Santana (C-177/10, EU:C:2011:557, t. 32.) i rješenje od 24. listopada 2019., Topaz (C-211/17, neobjavljeno, EU:C:2019:906).

(28) Vidjeti u tom smislu presude od 27. listopada 2005., Levob Verzekeringen i OV Bank (C-41/04, EU:C:2005:649, t. 23.), od 27. rujna 2012., Field Fisher Waterhouse (C-392/11, EU:C:2012:597, t. 20.), i od 21. veljače 2013., Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, t. 31.).

(29) Presuda od 13. ožujka 2014., ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, t. 75.)

(30) Iz spisa proizlazi da je prvostupanjski sud, First-tier Tribunal – Tax Chamber (Prvostupanjski sud, Odjel za poreze), došao do istog zaključka.

(31) U svojim pisanim očitovanjima Komisija izražava dvojbe o kvalifikaciji usluge koju pruža BFMI, a osobito njezinoj specifičnosti za potrebe kvalifikacije kao „upravljanja PIF-om”.

(32) Primjećujem da se u sudskoj praksi Suda jedinstvena isporuka ponekad naziva „jedinstvena i složena isporuka” (vidjeti posebice presude od 17. siječnja 2013., BG Leasing, C-224/11, EU:C:2013:15 i od 16. srpnja 2015., Mapfre asistencia i Mapfre warranty, C-584/13, EU:C:2015:488) ili „jedinstvena složena transakcija” (vidjeti posebice presude od 8. prosinca 2016., Stock ‘94, C-208/15, EU:C:2016:936). Za potrebe ovog mišljenja pozivam se na

„jedinственu isporuku”.

(33) Kao što je to nezavisna odvjetnica E. Sharpston naglasila u svojem mišljenju u predmetu Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:276, t. 24.) „jedinствена isporuka postoji ili kada su dva elementa ili pak više njih toliko usko povezani da objektivno ?ine jednu ekonomski nerazdvojivu isporuku ?ije bi razdjeljivanje bilo umjetno, ili kada jedan ili više elemenata ?ine glavnu isporuku, a ostali su pomo?ni”.

(34) Presuda od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank, C-44/11 (EU:C:2012:484)

(35) Vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank, C-44/11 (EU:C:2012:484, t. 19. do 21. i navedena sudska praksa).

(36) Presuda od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484)

(37) Vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11 EU:C:2012:484, t. 26. i 27.).

(38) Vidjeti u tom smislu presudu od 21. velja?e 2013., Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, t. 30. i navedena sudska praksa).

(39) Odluke suda koji je uputio zahtjev i od First-tier Tribunal – Tax Chamber (Prvostupanjski sud, Odjel za poreze).

(40) Primje?ujem da je na raspravi Komisija okvalificirala predmetne usluge kao „neselektivnu isporuku bez suštinske razlike [glede primatelja]”.

(41) Vidjeti u tom smislu presudu od 25. velja?e 1999., CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, t. 29.).

(42) Presuda od 25. velja?e 1999., CPP (C-349/96, EU:C:1999:93)

(43) Koji je postao ?lanak 135. stavak 1. to?ka (a) Direktive 2006/112.

(44) Presuda od 25. velja?e 1999., CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, t. 29.). Vidjeti u tom pogledu mišljenje nezavisnog odvjetnika N. Fennellyja u predmetu CPP (C-349/96, EU:C:1998:281, t. 26.).

(45) Presuda od 25. velja?e 1999., CPP (C-349/96, EU:C:1999:93, t. 30.) Ti su zaklju?ci ponovljeni u presudi od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484), u kojoj je Sud, me?u ostalim, presudio da se usluga upravljanja portfeljem, to jest naplatna djelatnost koja se za poreznog obveznika sastoji od donošenja samostalnih odluka o kupnji i prodaji vrijednosnih papira i od izvršavanja tih odluka kupnjom ili prodajom vrijednosnih papira, sastoji od dva elementa koji su toliko usko povezani da objektivno ?ine jednu ekonomsku isporuku. Nakon što je u to?kama 22. do 29. presude predmetnu isporuku okvalificirao kao jedinstvenu isporuku Sud je, me?utim, zaklju?io da djelatnost upravljanja portfeljem koju je obavljao Deutsche Bank ne može potpasti pod pojam „upravljanje PIF?ovima” u smislu ?lanka 135. stavka 1. to?ke (g) Direktive 2006/112, stoga što se sastoji od upravljanja imovinom jedne osobe ?ija ukupna vrijednost mora biti relativno velika da upravljanje njome bude isplativo.

(46) Vidjeti, u tom smislu, presudu od 18. sije?nja 2018., Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, t. 23. i navedenu sudska praksu).

(47) Presuda od 21. velja?e 2013. (C-18/12, EU:C:2013:95)

(48) Presuda od 21. veljače 2013., Žamberk (C-18/12, EU:C:2013:95, t. 32.)

(49) Presuda od 18. siječnja 2018. (C-463/16, EU:C:2018:22)

(50) Presuda od 18. siječnja 2018., Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, t. 26. i navedena sudska praksa) Moje isticanje. Osim gore navedenih presuda, pristup prema kojem pripadak prati glavnu stvar bio je potvrđen u rješenju od 19. siječnja 2012., Purple Parking i Airparks Services (C 117/11, neobjavljena, EU:C:2012:29, t. 31.), u kojem je Sud naveo da „činjenica da se u drugim okolnostima predmetni elementi mogu isporučiti ili se isporučuju zasebno [nije od važnosti], s obzirom da je ta mogućnost svojstvena pojmu jedinstvene složene transakcije”. U točki 39. tog rješenja Sud je pojasnio da „postupanje s više usluga kao s jedinstvenom isporukom s aspekta PDV-a nužno dovodi do poreznog tretmana različitog od onog koji bi se primjenjivao na te usluge da su bile pružene zasebno”.

(51) Presuda od 18. siječnja 2018., Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, t. 26. i navedena sudska praksa)

(52) Zahtjev za prethodnu odluku, Prilog 1., t. 9.

(53) First-tier Tribunal – Tax Chamber (Prvostupanjski sud, Odjel za poreze), pozivajući se na presudu od 7. ožujka 2013., GfBk (C-275/11, EU:C:2013:141), navodi u točki 184. svoje presude da su „Aladdinove usluge neodvojivo povezane [...] s poduzetnicima korisnicima kao upraviteljima fondova”, dodajući da su „poslovi analize i praćenja, primjerice, bili u cijelosti usmjereni prema učinkovitom upravljanju fondovima”.

(54) Primjećujem da je na raspravi Komisija okvalificirala predmetne usluge kao „neselektivnu isporuku bez suštinske razlike [glede primatelja]”.

(55) Presuda od 6. srpnja 2006. (C-251/05, EU:C:2006:451)

(56) Presuda od 6. svibnja 2010. (C-94/09, EU:C:2010:253)

(57) Za potpuno ispitivanje različitih stopa oporezivanja vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara u predmetu Regards Photographiques (C-145/18, EU:C:2019:184, t. 30.).

(58) T. 22. zahtjeva za prethodnu odluku

(59) Presuda od 6. srpnja 2006. (C-251/05, EU:C:2006:451)

(60) Povoljan porezni tretman (nulta stopa) za kampere proizlazio je iz okolnosti da se Ujedinjena Kraljevina koristila moguću dostupnom tijekom prijelaznog razdoblja po osnovi članka 28. stavka 2. Šeste direktive. Ta je mogućnost bila mehanizam preko kojeg se moglo zadržati određena odstupanja od zajedničkog sustava PDV-a koja su bila na snazi 1. siječnja 1991.

(61) Koji je postao članak 110. Direktive 2006/112.

(62) Presuda od 6. srpnja 2006, Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:451)

(63) Presuda od 6. srpnja 2006, Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:451, t. 24.).

(64) Presuda od 6. svibnja 2010. (C-94/09, EU:C:2010:253)

(65) Prilog III. točka 16. Direktivi 2006/112 dopušta primjenu snižene stope na isporuke usluga pogrebnih poduzeća.

(66) Presuda od 6. svibnja 2010., Komisija/Francuska (C-94/09, EU:C:2010:253, t. 39.) Komisija je tvrdila da je navedeni prijevoz dio iste usluge sastavljene od više elemenata koje isporučuju pogrebna poduzeća.

(67) Naime, u točki 34. te presude, Sud je istaknuo da „radi odlučivanja o osnovanosti ove tužbe nije nužno istražiti, moraju li se, kako to Komisija tvrdi, isporuke usluga pogrebnih poduzeća smatrati s aspekta prosječnog potrošača jedinstvenom transakcijom”.

(68) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(69) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(70) Argument koji je Komisija iznijela odnosio se na činjenicu da luksemburški propisi nisu ograničili mogućnost izuzimanja na usluge korištene za izuzete isporuke na silaznom tržištu ili za djelatnosti koje nisu obuhvaćene područjem primjene poreza. Te su prakse omogućile izuzeće za usluge koje se koriste za oporezive isporuke kada promet korisnika oporezivih usluga ne premašuje 30 % (45 % u određenim slučajevima) njegova ukupnog prometa.

(71) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(72) Presuda od 4. svibnja 2017., Komisija/Luksemburg (C-274/15, EU:C:2017:333, t. 54.). Moje isticanje.

(73) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(74) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(75) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(76) Vidjeti t. 46. i 47. ovog mišljenja.

(77) Presuda od 4. svibnja 2017. (C-274/15, EU:C:2017:333)

(78) Vidjeti presudu od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, t. 45.).

(79) Vidjeti presude od 28. lipnja 2007., JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust i The Association of Investment Trust Companies (C-363/05, EU:C:2007:391, t. 45.), od 7. ožujka 2013., Wheels Common Investment Fund Trustees i dr. (C-424/11, EU:C:2013:144, t. 19.), od 13. ožujka 2014., ATP PensionService (C-464/12, EU:C:2014:139, t. 43.), i od 9. prosinca 2015., Fiscale Eenheid X (C-595/13, EU:C:2015:801, t. 34.). Glede cilja izuzeća vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Abbey National (C-169/04, EU:C:2005:523, t. 28. i 29.), prema kojem upravljanje PIF-ovima treba izuzeti zbog malog obujma ulaganja kojima mali investitori raspolažu, jer imaju samo ograničenu mogućnost da svoj novac vrlo raspršeno ulažu izravno u vrijednosne papire. Nezavisna odvjetnica dodaje da oni, osim toga, često ne raspolažu znanjima potrebnim za usporedbu i za odabir vrijednosnih papira.

(80) Ipak, ne slažem se s argumentom Ujedinjene Kraljevine prema kojem treća osoba, koja pruža uslugu upravljanja predmetnim fondovima, ne poznaje njihovu vrijednost što bi se pokazalo problematičnim kada sam upravitelj plati dugovani PDV. Prema svakoj se logici može

predmnijevati da treća osoba koja pruža tu vrstu usluga poznaje njihovu vrijednost.

(81) Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Levob Verzekeringen i OV Bank (C-41/04, EU:C:2005:292, t. 66. i bilješka 23.).

(82) Vidjeti mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Talacre Beach Caravan Sales (C-251/05, EU:C:2006:295, t. 32.).

(83) Vidjeti točku 31. ovog mišljenja.

(84) Vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank, C-44/11 (EU:C:2012:484, t. 45.).

(85) Vidjeti u tom smislu presudu od 19. srpnja 2012., Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:484, t. 45.) i mišljenje nezavisne odvjetnice E. Sharpston u predmetu Deutsche Bank (C-44/11, EU:C:2012:276, t. 60.).

(86) Presuda od 18. siječnja 2018., Stadion Amsterdam (C-463/16, EU:C:2018:22, t. 36.)

(87) Vidjeti t. 36. i 37. ovog mišljenja.

(88) U svojim pisanim očitovanjima BlackRock spominje članak 136. i članak 168. točku (a) Direktive 2006/112.